

UDC 784.3

THE INTERPRETATION OF SCHUMANN'S «IM WUNDERSCHÖNEN MONAT MAI»**BY LEI XU, C. SCHÄFER AND B. BONNEY****Zhu Ling** – graduate student of the department of theory and history of musical performance of P. Tchaikovsky National Music Academy (Kyiv, Ukraine)

The aim of this paper is to reveal the peculiarities of Chinese singers' interpretation of chamber and vocal music by Western European romantic composers on the example of the performance of the romance «Im wunderschönen Monat Mai» from Schumann's «Dichterliebe» op. 48 by Lei Xu in comparison with the performance versions of the German singer C. Schäfer and the American singer B. Bonney.

Research methodology consists of a combination of the following scientific approaches: historical-theoretical (consideration of romance in cultural-historical discourse as part of a cycle); method of semantic analysis of musical text (determining the interaction of textual and musical parameters of the work), method of holistic analysis (identifying features of the musical language of romance), comparative analysis and interpretive approach (determining the characteristics of performing versions of romance of different singers).

Results. The interpretation of chamber and vocal music of Western European composers by Chinese, German and American singers is considered. The views of various musicologists on the problem of vocal-performing style as a prerequisite for interpretive differences are analyzed. It is determined that the peculiarities of interpretations of the chamber-vocal work are influenced by epoch-making, national parameters of the performer's style, traditions of a particular performing school and peculiarities of his/her language. The concept of opera and chamber role of the performer is specified, which does not always show a direct dependence on the natural data of the singer. It is noted that the peculiarities of chamber-vocal performance are a subtle sense of ensemble interaction, accuracy of performance intonation and skill in the embodiment of the most intimate feelings. Emphasis is placed on the peculiarities of the German language, where prosody and phonetics come to the fore, which encourages performers to look for new sources of vocal expression. In accordance with the defined positions, the textual and musical features and performance versions of the first song «Im wunderschönen monat mai» from the vocal cycle «Dichterliebe» op. 48 by R. Schumann, made by Chinese singer Lei Xu, German singer C. Schäfer and American singer B. Bonney. It is concluded that all three versions are of high quality, but C. Schäfer stands out as close to the standard due to the speech parameter. The prospects for the development of the Chinese school of chamber singing are emphasized, given the professional quality and individuality of Lei Xu's interpretation of the famous Schumann romance.

Novelty. It was made the first attempt in modern musicology to compare the interpretive results of German, American and Chinese singers performed Schumann's lieds. The comparison is made in terms of the embodiment of individual performance as part of the performance style.

The practical significance. The results of the study can be used by performers who are interested in performing music of the romantic era, and can also be used in the practical classes of musical institutions.

Key words: individual vocal-performing style, chamber-vocal singing, performing role, interpretation, creativity of Lei Xu, C. Schäfer, B. Bonney, Chinese vocal school.

Надійшла до редакції 17.05.2022 р.

УДК 784:821.161.2'1

СВІТЛОПИС КОМПОЗИТОРА НЕСТОРА НИЖАНКІВСЬКОГО**Молчко Уляна Богданівна** – доцент кафедри музикознавства та фортепіано, Дрогобицький державний педагогічний університет

ім. І. Франка, м. Дрогобич

<https://orcid.org/0000-0003-1519-6053>DOI: <https://doi.org/10.35619/ucpmk.vi40.525>

u.molchko@gmail.com

Розглянуто фото роботи фундатора української музики, педагога, концертмейстера, громадсько-культурного діяча початку ХХ ст. Нестора Нижанківського як окремої частини публіцистичної спадщини митця. Висвітлено його діяльність в Українському фотографічному товаристві як учасника мистецьких імпрез у Львові та за кордоном. Описано діяльність на сторінках часописів «Світло й тінь», «Назустріч». Наведено перелік фото робіт Н. Нижанківського, що побачили світ на сторінках львівських часописів. Проаналізовано тематичний спектр світлопису українського композитора, який має яскраво національний характер. Встановлено, що його праці мають пізнавальний і виховний потенціал, зумовлений естетичною природою. Визначено провідні жанри фотожурналістики Н. Нижанківського, а саме інформаційний та художньо-публіцистичний. Розглянуто авторські статті, присвячені проблемам розвитку фото справи на початку ХХ ст.

Ключові слова: Нестор Нижанківський, фотопубліцистика, фоторепортаж, фотопортрет, фотореклама, художньо-мистецька спадщина.

Постановка проблеми. Фундатор української музики Нестор Нижанківський увійшов до історії

української культури не лише як видатний композитор, педагог, віртуозний концертмейстер, активний громадсько-освітній діяч, але й публіцист. Музично-критична спадщина митця – «це яскраве документальне свідчення розвитку української культури початку XX століття. Його нариси, статті, рецензії, музичні огляди, репортажі, спогади, друковані в різних періодичних виданнях 30-х років, завжди висвітлювали найважливіші культурно-мистецькі проблеми Галичини» [13; 7]. Крім пресодруків на сторінках часописів «Діло», «Назустріч», «Життя і знання», «Українські вісти» журналіст друкував власні оригінальні фотороботи, що зафіксували тогочасну життєву дійсність і тим самим зберегли соціокультурний мистецький досвід наступним поколінням. В авторському світлописі Н. Нижанківського представлено об'єктивне відображення оточуючої дійсності крізь призму світогляду художника, яке загострює увагу глядачів на важливих життєвих фактах. Будучи науково-пізнавальним матеріалом, у якому зафіксовано сторінки тогочасного суспільного життя, національні традиції, українську ношу, естетичне відображення рідної природи, фото публіцистичний доробок Н. Нижанківського – літописця історії – нині малодосліджений, тому актуальним є розгляд світлопису митця, котрий поглиблює художньо-естетичну культуру та формує духовну свідомість нації.

Останні дослідження та публікації. Фото публіцистичний доробок Н. Нижанківського частково зафіксований в пресодруках Львова початку XX ст., а також наукових працях Ю. Булки [1], П. Медведика [10], У. Молчко [13]. Унікальні фотороботи композитора нині повертаються з мистецьких архівів О. Бачинської, І. Соневицького та сторінок раритетних періодичних видань Львова.

Мета статті – здійснити дослідження світлопису Н. Нижанківського, охарактеризувавши тематичну та жанрову палітру фото робіт.

Виклад основного матеріалу. Публіцистичний доробок Нестора Нижанківського охоплює не лише музично-критичні праці, але й оригінальний світлопис, який побачив світ у мистецьких періодичних виданнях Львова початку XX ст. «У міжвоєнні роки українство на західноукраїнських землях, – зазначає дослідниця галицької преси О. Серeda, – поступово втрачаючи ілюзії стосовно здобуття власної державності після поразки в національно-визвольних змаганнях та потерпаючи від жорстких утисків польської влади, зосереджує сили на активних мистецьких пошуках та авангардних експериментах. Львів у 20–30-х рр. XX ст. стає значним українським культурно-мистецьким центром, у творчому середовищі якого з'являються дедалі сміливіші спроби українських митців із розвитку таких модерних видів мистецтва, як-от: кіно та фотографія, й активного інтегрування своїх творчих здобутків у європейський культурний простір. Значне пожвавлення інтересу українських фотоаматорів до фотографії як явища мистецького спостерігаємо ще наприкінці 20-х рр., коли в Європі починають застосовуватися нові експресивні техніки та фотомонтаж» [16; 314].

Прогресивне громадянство столиці Галичини зацікавилася фото справою ще в другій пол. XIX ст. У Львові перші об'єднання любителів нової мистецької галузі постали вже на початку XX ст. Організацію фотоаматорів створено при Пресовій Квартирі УСС наприкінці 1914 р. у Карпатах. У 1920 роках постали у Львові Секція фотографічна при Соколі Батьку (Ю. Вінчковський, Ю. Бонковський, А. Цибульський, В. Савицький та В. Голян); 1926 р. виставка українського красивду в Станіславові, Субреферат світлин при Економічному рефераті Верховної Пластової Ради (гол. В. Голян; Ю. Дорош, який 1929 р. опрацював перший кінофільм із пластового табору) і Секція фотографії при Товаристві студентів-техніків «Основа» [15; 76].

У листопаді 1930 р. у Львові започатковано Українське фотографічне товариство (УФОТО) з ініціативи проф. О. Балицького та д-ра Ст. Дмоховського, яке зарекомендувало себе як помітна організація, влаштувавши вже через місяць Першу виставку української аматорської фотографії, а у травні 1933 р. воно розпочало видавати власний пресовий орган під назвою «Світло й Тінь» – перший український часопис для фотолюбителів на теренах Галичини, редакторами якого в різний час були Ст. Щурат, О. Мох, Я. Савка» [16; 314].

УФОТО влаштовувало щомісячні внутрішні виставки, а члени товариства брали участь у міжнародних виставках (Чикаго, 1933 р., Всеслов'янській мистецькій фотовиставці у Загребі 1935 р. та фотоконкурсах фірм «Альфа», «Перуц», «Кодак», «Філіпс» і «Еро»).

Н. Нижанківський займався цим модним мистецтвом початку XX ст. на високому професійному рівні, входив до першої управи Українського фотографічного товариства, активно брав участь у її мистецьких імпрезах. Публікації журналу «Світло й Тінь» висвітлюють маловідомі сторінки з насиченого творчого життя львівського композитора. У статті М. Зварича «Шикагівська виставка УФОТО» [11; 57] розглядається унікальна подія – «Вистава Світового Поступу», шр відбулася 1 червня 1933 р. в Америці. Автор наголошує, що «це була перша, зорганізована УФОТО, загряннична виставка наших світлин. Четверта (шикагівська) вистава була приміщена в українським павільйоні «Світової Вистави Поступу» в Шикагу» [11; 57]. Серед зафіксованого в журнальному матеріалі переліку представлених багаточисленних

світлин галицьких митців знаходимо під XII номером роботу Н. Нижанківського «Духовенство на стрілецьких могилах» [11; 59]. На цій світлині автор зафіксував свого батька, о. О. Нижанківського, на стрілецькому цвинтарі. Про постійну активність та мистецький ріст галицького музиканта згадується в дописі М. Зварича «Зі статистики» [12; 65–66], де зазначено, що у «4-х виставках взяло участь 5 авторів (М. Гавцяк, О. Мох, Н. Нижанківський, В. Тарнавський, Е. Храпливий)» [12; 66].

Промовистим свідченням творчого горіння українського композитора стала публікація на сторінках часопису «Діло» за 1934 р. Нижче подаємо текст статті, яка засвідчує не лише участь музиканта в мистецькій виставці, але й неабияку популярність фото справи в середовищі інтелігенції краю. Серед численного переліку імен знаходимо прізвища визначних культурно-громадських та освітніх діячів: Ю. Дороша, Г. Левицької, Д. Колесси, О. Мох, В. Тарнавського, М. Угрин-Безгрішного, Д. Фіголя, С.-І. Щурата. «Вистава української фотографії у Львові» [2; 3] «6 ц. м. відчинило “Українське Фотографічне Т-во” у Львові свою п'яту виставу в салях національного Музею. Вистава... в двох салях показує 216 знімків, що перейшли сувору оцінку журі, бо рівень їх дуже високий. Наші фотоаматори стараються зробити фотографію справді мистецькою і здоганяють своєю технікою чужинців, що працюють у цій ділянці віддавна.

У виставі взяло участь 52 членів: Олекса Балицький (Бортники), Тарас Володимир Банах (Збора), Богдан Бориц (Львів), Лев Вань (Самбір), Микола Галинський, Нуна Говикович-Рожанківська, Володимир Голіян, Ярослав Горалевич, Марія Городиська (Львів), Маріян Гавдяк (Станіславів), Петро Гембарський (Товмач), Юліян Дорош, Євген Дурделло, Ярослав Еліїв, Степан Жук, Іван Заяць (Львів), Яків Капрі (Кутиська), Ярослав Коваль (Цінека), Дарія Колесса, Роман Крохмалюк, Василь Лев, Галя Левицька, Олекса Левицький (Львів), Степан Лепкий (Дрогобич), Євген Лотоцький (Львів), Мирон Лятишевський (Пулави), Ліна Малицька (Шляхтинці), Ів. Волод. Манастирський, Ярослав Маренін, Ярослав і Роман Масляки (Львів), Теодор Мацьків (Ходорів), Олександр Мох, Степан Микитка (Львів), Роман Мирочин (Прага), Нестор Нижанківський (Львів), Василь Пронь (Яворів), Ірина Русин, Володимир Савицький, Ярослав Савка, Роман Сояковський, Володимир Тарнавський (Львів), Микола Угрин-Безгрішний (Рогатин), Данило Фіголь (Камінка Стр.), Ф.К., Євген Храпливий (Львів), Омелян Царевич (Тарнів), Степан Ігор Щурат (Львів), Анатоль Ярославич (Прага).

Найбільше експонатів дали львовяни. А здавалось би, що саме на провінції є найбільше часу та нагоди робити знімки! Вистава видко зацікавила публіку, бо на відчинені було багато відвідувачів» [2; 3].

Унікальні світлини подвигник національної музики залишив сучасникам XXI ст. на сторінках журналу «Світло й Тінь», котрі публікував упродовж 1933-1935 рр. під криптонімом Н. Н. та Д-р Н. Нижанківський. Тут побачили світ його фотороботи «Різдвяна свічечка», «Портрет К.Б.», «По жнивях», «Реалістичний краєвид», «Імпресіоністичний краєвид», «Нова річевість», «Реклямова знімка», «Волинська бабуса», світлини до статті «Інфрачервона фотографія», що свідчать про багатогранну талановиту особистість львівського музиканта й індивідуальне художнє відтворення навколишньої дійсності. Він також був автором багатьох теоретичних статей: «З нашого досвіду», «Що може бути причиною не гостроти», «Всякі клеї», «Піклування малими негативами», «Вісті з фото промислу».

Як фотожурналіст Н. Нижанківський активно співпрацював також із журналом «Назустріч». Тут митець зафіксував для історії культури високоякісні світлини провідних акторів Українського театру ім. Тобілевича в Галичині. Це Л. Боровик в ролі Тараса Бульби (за п'єсою М. Старицького (1934), Л. Боровик і Г. Совочева в ролях Хоми та Усті (у виставі «Ой не ходи, Грицю» М. Старицького (1934), Л. Кривицька і Королик у ролях Марусі і Потапа (у виставі «Ой не ходи, Грицю» М. Старицького, 1935). Ці фото широко використовуються сьогодні для театрознавчих досліджень [10; 252].

Аналізуючи фотороботи Н. Нижанківського, слід зазначити, що митець працював в інформаційному та художньо-публіцистичному жанрах фотожурналістики.

До різновиду інформаційних жанрів належать фотоілюстрація, котра є вторинним у ставленні до тексту візуальним жанром відображення дійсності. Більшість світлин Н. Нижанківського стали, з одного боку, ілюстраціями до статей з питань проблем в фото справі, а з іншого – є завершеними мистецькими роботами.

Перша робота українського композитора «Різдвяна свічечка» [14; 51] побачила світ у 1933 р. як високомистецький зразок у контексті статті Ю. Дороша «Творчість у фотомистецтві. Цикль думок: І. “Промисловість у фотографії» [7; 49–50]. Тут варто навести декілька промовистих думок, висловлених дописувачем. Автор пише: «Фотографічне мистецтво в сьогоднішньому... вигляді, – це творчість людини, яка за допомогою новітньої машини й засобів дає вияв своїм почуттям, своїй індивідуальності» [7; 49]. Ставлячи запитання, «що таке є фотомистецтво?», він пояснює читачам: «Це творчість, у якій людина дає картину, відтворену з природи, зазначаючи при цьому свою психічну участь у творі. Природа, відтворення її в картині й психічне відношення до твору, це три головні елементи, без

яких немає фотомистецтва. Якщо мистець фотографік зуміє зручно підхопити ці елементи та вміло їх пов'язати, – виходить твір, що ми його назвемо – мистецькою картиною» [7; 50].

Власне взірцем такого довершеного фотополотна стала світлина Н. Нижаківського «Різдвяна свічка». Для передачі настрою дорогих кожній людині зимових свят автор зображає гілочку ялинки, на якій запалена свічка та звисають різдвяні подарунки – тістечко та горішок. Світлина вражає романтичним настроєм. Вона випромінює добро, любов, радість.

Різновид художньо-публіцистичного жанру фотожурналістики – фотопейзаж. Він представлений у світлописі Н. Нижанківського твором «По жнивях», який послужив і як ілюстрація до статті Ю. Дороша «Знімки тематичні» [6; 49–50]. «По жнивях» – це гімн рідному краю, природі. Фоторобота Н. Нижанківського має самостійне художнє значення, за композиційно-сюжетним багатством наближається до станкового підвиду живопису. Пейзаж випромінює естетичну насолоду. Цю світлину можна зарахувати до різновиду пейзажного живопису – видового, або «чистого», пейзажу. На першому плані – копиці сіна, розташовані на розлогих левадах. Ця сюжетна іділія відтінюється захмареним небом. Такий контраст драматизує її, надає світліні глибокого змісту і оспівує тему працелюбності українського народу.

У цій публікації знаходимо згадку про ще один твір Н. Нижанківського «Тяжкі часи». Відзначаючи здобутки майстрів світлотіні, Ю. Дорош пише, що «теми вибрані з різних ділянок людського життя й культури, дозволяють характеризувати мистецькі напрямки авторів» [6; 50]. Він зараховує світліну композитора до соціологічного напрямку фотомистецтва. На жаль, ця робота не публікувалася на сторінках журналу «Світло й Тінь».

Фотографія Н. Нижанківського «Портрет К. Б.» ілюструє журнальний матеріал А. Краснівського «Що треба знати перед знімкою?» [9; 21–24]. Хоча твір використаний дописувачем як приклад, його можна зарахувати до художньої фотопубліцистики. Жанр портрету також належить до образотворчого мистецтва. На передньому плані автор зафіксує постать інтелігентної дівчини, що сидить у кріслі. Привертає увагу настроєва стриманість виразу героїні, що проявляється у проникливому погляді, романтично-ошатному одязі та акуратній зачісці. Митець акцентує увагу на витончених руках молодої особи, що вказує на інтелектуально-творчий психологічний тип. Зображена Н. Нижанківським жіноча краса, молодість, зовнішня оригінальність визначають приналежність цієї світлини до різновиду живописного жанру – психологічного портрету. Композитор мінімумом зовнішніх ефектів, відтворенням скупих жестів і поз розкриває внутрішній стан людини, передає глибинні грані особи інтелектуального складу і одночасно передає своє ставлення до зовнішнього світу. Тут митець зарекомендував себе як портретист-лірик.

Світлини Н. Нижанківського дійшли до сучасників у контексті тогочасних мистецтвознавчих статей. У публікації М. Гавдяка «Про сучасну фотографію» [3; 2–5], котра торкається стильових тенденцій розвитку галицького фотомистецтва, використовуються високопрофесійні зразки галицького фотохудожника. Автор допису наголошує, що «в серії знімок до сьогоднішньої статті про фотографію ми хочемо унаглядити читачам різниці між поодинокими стилями мистецької фотографії» [3; 2]. Саме ними стали три світлини Н. Нижанківського «Реалістичний краєвид», «Імпресіоністичний краєвид», «Нова річєвість».

Згадана стаття М. Гавдяка присвячена стильовому розвитку світового фотографічного мистецтва поч. ХХ ст. Автор, аналізуючи матеріали європейських митців із даної галузі, зупиняє свій погляд на модерному руху «нової дійсності» або «нової річєвості». На його думку «прихильники “нової річєвості” висвітлюють найбанальніші мотиви, не вважаючи на це, що переконувати треба не надзвичайністю мотивів, а радше якістю, цінностями, які мають тривкий вплив» [3; 2]. Характеризуючи модний реалістичний напрям, М. Гавдяк піддає гострій критиці стан фотографії на московській Україні, котрою відкидається фотоаматорство як момент самовираження, а фотомистецтво існує лише як засіб передачі соціалістичного будівництва. Автор наголошує, що такі позиції вбивають «всякі зародки дійсної мистецької творчості та підпорядковують усе матеріалістичному світогляді комуністів» [3; 3]. Творчі спрямування галицьких митців є відмінними від тематики робіт фотографів Сходу України, бо вони є глибоко індивідуалістичними, такими як у Європі, де на початку ХХ ст. співіснувало дві течії – «малярська фотографія» та «нова річєвість». Розвиток західноукраїнського фотомистецтва, на думку М. Гавдяка, має йти лише шляхом опори на національне, бо «наші мистці живуть у постійному контакті зі своїм народом, виховані українськими обставинами, та й сама раса підсвідомо в їх творчості відіб'є національні прикмети» [3; 3] і саме національні мотиви виведуть галицьких фотографів на світову мистецьку фото арену.

Три світлини Н. Нижанківського не лише ілюструють тогочасні мистецькі течії, але виступають як самостійні твори. Два фотопейзажі «Реалістичний краєвид» та «Імпресіоністичний краєвид» належать до жанру фотопейзажу, підґрунтям якого є станковий живопис. Головним зображальним елементом у творах Н. Нижанківського є дерево, подане на передньому плані. Якщо на першій

світлині воно показано в реалістичному контексті існуючої природи, то на другій сніговий покрив, що прикрашає об'єкт, передає зимове враження-імпресію автора від навколишнього середовища.

На фотографії «Нова річевість» Н. Нижанківський зображає в'язку ключів, встромлених у замок дверей. Ілюструючи реалістичний напрям у фотомистецтві, він дає зразок світлини, в якій відсутній змістово-духовний елемент.

Документальна фотожурналістика представлена в фото публіцистичному доробку Н. Нижанківського рекламними світлинами: української парфумерної крамниці «Лотос» та нового фотоапарату німецької фірми «Leica». Фото під назвою «Реклямова знімка» опубліковане в статті С. Дмоховського «Фотографія на службі реклами» [5; 8–9]. Схвальний відгук під твором свідчить про майстерність автора, який лаконічними мотивами звертає увагу на новий товар. «Дуже добра рекламова знімка фірми «Ляйца», – зазначається під світлиною, – Різдвяна свічка й апарат «Ляйка» – кажуть видцеві без зайвого напису розгадати зміст реклами: Різдвяний гостинець – це «Ляйка»! [5; 8].

Стаття Е. Дурделло «Інфрачервона фотографія» [8; 37–41] доповнена пейзажними фотоілюстраціями Н. Нижанківського. Автор, одні і ті ж фотографії подає з різним висвітленням, що вияскравлює якість передачі відображуваного середовища. Світлини галицького музиканта до статті «Інфрачервона фотографія» свідчать про високопрофесійне володіння фотографічною технікою.

У контексті журнального матеріалу І. Гургули «Фотографія народної ноші» [4; 145–146] побачила світ фоторобота Н. Нижанківського «Волинська бабуса». Автор публікації зараховує її до зразків документальної краєзнавчої фотографії. На передньому плані зображена постать старшої жінки у національному вбранні, що сидить біля хатини. Акцент автора на цій персоні дозволяє класифікувати світлину як портрет, що також є частиною документального фотомистецтва.

Використовуючи світлову гаму, він віддавав перевагу надкрупним планам у знімках: на них бачимо в більшості випадків лише голову людини. Особливу роль у цих портретах виконують очі.

Фотопубліцистика Н. Нижанківського представлена ще одним інформаційним жанром – фоторепортажем. Із працями композитора сучасник може ознайомитися на сторінках журналу «Назустріч». Автор обирає цей жанр, для якого властивим є більш розгорнена комунікативна дія, спрямована журналістом на глядача і читача з метою висвітлення багатоскладної події. Його фоторепортажі з театральних вистав «Тарас Бульба» (за однойменною повістю М. Гоголя) та «Ой не ходи, Грицю» М. Старицького з репертуару Українського народного театру ім. І. Тобілевича та «Заграва» в Галичині складаються з серії знімків, що змальовують головних виконавців мистецької імпрези у поступальному та динамічному розвитку.

Вражає портретна світлина артиста Л. Боровика у ролі Тараса Бульби в однойменній виставі, надрукована в статті «Тарас Бульба» на сцені театру «Заграва» [17; 5]. Н. Нижанківський робить акцент на дискретно схованих очах виконавця головної ролі, чим поглиблює сценічний образ.

До жанру фоторепортажу належать світлини артистів Г. Совочевої, Л. Кривицької, В. Королик, Л. Боровика з вистави «Ой не ходи, Грицю» М. Старицького, яку презентував театр «Заграва». Ці художні портрети Н. Нижанківського опубліковані в статті С. Чарнецького «Чи можна ще щось зробити з Гриця? (з приводу інсценізації)» [18; 3]. Автор художньо застосовує промовистий мистецький чинник світлотіні. Герої зображені на темному тлі. Саме цією контрастністю Н. Нижанківський відтворює артистичну одухотвореність, шляхетність героїв вистави «Ой не ходи, Грицю» та збагачує жанр психологічного фотопортрету.

Творчий доробок Н. Нижанківського в галузі фотографії сформувався та зріс під безпосереднім впливом західноєвропейської культури початку ХХ ст. Жанрове розмаїття, перевага українських мотивів у світлинах галицького композитора свідчать про значний художній таланти, яким він збагатив національне мистецтво.

Висновок. Фото публіцистичний доробок Н. Нижанківського – це, насамперед, яскраво національне та високомистецьке явище початку ХХ ст. Світлини композитора відображають нашу історію, в якій на чільному місці є український народ, краса рідної природи. Музикант надавав своїм роботам ознак високої художності, національної забарвленості, високої духовності. Він працював у різноманітних жанрах: фотоілюстрація, фотопортрет, фотопейзаж, фоторепортаж, фотореклама, чим зробив вагомий внесок у процес становлення та розвитку українського фотомистецтва.

Світлопис Н. Нижанківського віддзеркалює та узагальнює весь поступ галицької культури початку ХХ ст. на шляху до професійного росту у всіх мистецьких напрямках, зокрема фотомистецтві, та висвітлює становище української суспільності у світовому культурному процесі і є вагомим чинником впливу на духовний стан нації.

Список використаної літератури

1. Булка Ю. Нестор Нижанківський: життя і творчість. Львів – Нью-Йорк: В-во М. П. Коць, 1997. 63 с.

2. Вистава української фотографії у Львові. *Діло*. 1934. Ч. 118. 8 трав. С. 3.
3. Гавдяк М. Про сучасну фотографію. *Світло й Тінь*. 1935. Ч. 1. С. 2–5.
4. Гургула І. Фотографія народної ноші. *Світло й Тінь*. 1935. Ч. 10. С. 145–146.
5. Дмоховський С. Фотографія на службі реклами. *Світло й Тінь*. 1935. Ч. 1. С. 8–9.
6. Дорош Ю. Знімки тематичні. *Світло й Тінь*. 1935. Ч. 4. С. 49–50.
7. Дорош Ю. Творчість у фотомистецтві. Цикль думок: І. Промисловість у фотографії. *Світло й Тінь*. 1933. Ч. 7–8. С. 49–50.
8. Дурделло Е. Інфрачервона фотографія. *Світло й Тінь*. 1933. Ч. 1–2. С. 37–41.
9. Краснівський А. Що треба знати перед зніжкою? *Світло й Тінь*. 1935. Ч. 4–6. С. 21–24.
10. Медведик П. Нижанківський Нестор Остапович. *Українська журналістика в іменах*: Матеріали до енциклопедичного словника / За ред. М. Романюка. Львів, 2000. Вип. 7. С. 252.
11. М.[ихайло] З.[варич]. Зі статистики. *Світло й Тінь*. 1935. Ч. 5. С. 65–66.
12. М.[ихайло] З.[варич]. Шикагівська виставка УФОТО. *Світло й Тінь*. 1935. Ч. 4. С. 65–66.
13. Молчко У. Публіцистична спадщина Нестора Нижанківського. Дрогобич : Посвіт, 2014. 304 с.
14. Нижанківський Н. Різдвяна свічка. *Світло й Тінь*. 1933. Ч. 7–8. С. 51.
15. Пилип'юк В. Українська художня фотографія: етапи становлення та мистецькі засади розвитку: навч. посіб. Львів : Світ, 2007. 176 с.
16. Середа О. Часопис «Світло й Тінь» (1933–1939 рр.) – перший український фаховий журнал із фотомистецтва в Галичині. *Журналістика, філологія та медіаосвіта* : у 2 т. Зб. наук. пр. / ред. кол. М. Степанеко, Н. Баландіна, В. Кононенко, З. Валюх, Е. Шестакова, К. Дегтярьов, Л. Корнєєва. Полтава : Освіта, 2009. С. 314–318.
17. «Тарас Бульба» на сцені театру «Заграва». *Назустріч*. 1934. Ч. 6. С. 5.
18. Чарнецький С. Чи можна ще щось зробити з Гриця? (з приводу інсценізації). *Назустріч*. 1935. Ч. 1. С. 3.

References

1. Bulka Yu. Nestor Nyzhankivskiy: zhyttia i tvorchist. Lviv – Niu-York : V-vo M. P. Kots, 1997. 63 s. [in Ukraine].
2. Vystava ukrainskoї fotohrafiy u Lvovi. *Dilo*. 1934. Ch. 118. 8 travnia. S. 3 [in Ukraine].
3. Gavdiak M. Pro suchasnu fotohrafiu. *Svitlo y Tin*. 1935. Ch. 1. S. 2–5 [in Ukraine].
4. Gurgula I. Fotografiia narodnoi noshi. *Svitlo y Tin*. 1935. Ch. 10. S. 145–146 [in Ukraine].
5. Dmokhovskiy S. Fotografiia na sluzhbi reklamy. *Svitlo y Tin*. 1935. Ch. 1. S. 8–9 [in Ukraine].
6. Dorosh Yu. Znymky tematychni. *Svitlo y Tin*. 1935. Ch. 4. S. 49–50 [in Ukraine].
7. Dorosh Yu. Tvorchist u fotomystetstvi. Tsykl dumok: I. Pomyslovist u fotohrafiti. *Svitlo y Tin*. 1933. Ch. 7–8. S. 49–50 [in Ukraine].
8. Durdello E. Infrachervona fotohrafiia. *Svitlo y Tin*. 1933. Ch. 1–2. S. 37–41 [in Ukraine].
9. Krasnivskiy A. Shcho treba znaty pered znyzhkoiu? *Svitlo y Tin*. 1935. Ch. 4–6. S. 21–24 [in Ukraine].
10. Medvedyk P. Nyzhankivskiy Nestor Ostapovych. *Ukrainska zhurnalistyka v imenakh*: Materialy do entsyklopedychnoho slovnyka / Za red. M. Romaniuka. Lviv, 2000. Vyp. 7. S. 252 [in Ukraine].
11. M.[ykhailo] Z.[varych]. Zi statystyky. *Svitlo y Tin*. 1935. Ch. 5. S. 65–66 [in Ukraine].
12. M.[ykhailo] Z.[varych]. Shykagivska vystavka UFOTO. *Svitlo y Tin*. 1935. Ch. 4. S. 65–66 [in Ukraine].
13. Molchko U. Publitsystychna spadshchyna Nestora Nyzhankivskoho. Drohobych : Posvit, 2014. 304 s. [in Ukraine].
14. Nyzhankivskiy N. Rizviana svichechka. *Svitlo y Tin*. 1933. Ch. 7–8. C. 51 [in Ukraine].
15. Pylypiuk V. Ukrainska khudozhnia fotohrafiia: etapy stanovlennia ta mystetski zasady rozvytku: navch. posibnyk. Lviv : Svit, 2007. 176 c. [in Ukraine].
16. Sereda O. Chasopys «Svitlo y Tin» (1933–1939 rr.) – pershyi ukrainskyi fakhovy zhurnal iz fotomystetstva v Halychyni. *Zhurnalistyka, filolohiia ta mediaosvita* : u 2 t. Zbirnyk naukovykh prats / red. kol. M. Stepaneko, N. Balandina, V. Kononenko, Z. Valiukh, E. Shestakova, K. Dehtiarov, L. Korneieva. Poltava : Osvita, 2009. S. 314–318 [in Ukraine].
17. «Taras Bulba» na stseni teatru «Zahrava». *Nazustrich*. 1934. Ch. 6. S. 5 [in Ukraine].
18. Charnetskyi S. Chy mozhna shche shchos zrobyty z Hrytsia? (z pryvodu instsenizatsii). *Nazustrich*. 1935. Ch. 1. S. 3 [in Ukraine].

THE LIGHT PAINTING OF THE COMPOSER NESTOR NYZHANKIVSKYI

Molchko Ulyana – Assistant Professor, Musicology and Piano Department, Institute of Musical Art, Drohobych State Pedagogical University named after Ivan Franko

There are considered the photographs of the founder of Ukrainian music, teacher, accompanist, public and cultural figure of the early twentieth century Nestor Nyzhankivskiy as a separate part of the artist's journalistic heritage. His activity in the Ukrainian Photographic Society as a participant of art events in Lviv and abroad has been covered. The activities on the pages of magazines «Svitlo y Tin (Light and Shadow)», «Nazustrich (Towards)» have been described. The list of photos of N. Nyzhankivskiy's works, which were published in Lviv magazines, has been given. The thematic spectrum of light painting of the Ukrainian composer, which has a bright national character, has been analyzed. It has been established that his works have cognitive and educational potential, which is due to the aesthetic nature. The leading genres of photojournalism by N. Nyzhankivskiy have been identified, namely informational and artistic-journalistic. Author's articles devoted to the problems of the development of photography in the early twentieth century have been considered.

Key words: Nestor Nyzhankivskiy, photojournalism, photo report, photo portrait, photo advertising, artistic heritage.

THE LIGHT PAINTING OF THE COMPOSER NESTOR NYZHANKIVSKYI

Molchko Ulyana – Assistant Professor, Musicology and Piano Department, Institute of Musical Art,
Drohobych State Pedagogical University named after Ivan Franko

There are considered the photographs of the founder of Ukrainian music, teacher, accompanist, public and cultural figure of the early twentieth century Nestor Nyzhankivskyi as a separate part of the artist's journalistic heritage. His activity in the Ukrainian Photographic Society as a participant of art events in Lviv and abroad has been covered. The activities on the pages of magazines «Svitlo y Tin (Light and Shadow)», «Nazustrich (Towards)» have been described. The list of photos of N. Nyzhankivskyi's works, which were published in Lviv magazines, has been given. The thematic spectrum of light painting of the Ukrainian composer, which has a bright national character, has been analyzed. It has been established that his works have cognitive and educational potential, which is due to the aesthetic nature. The leading genres of photojournalism by N. Nyzhankivskyi have been identified, namely informational and artistic-journalistic. Author's articles devoted to the problems of the development of photography in the early twentieth century have been considered.

Key words: Nestor Nyzhankivskyi, photojournalism, photo report, photo portrait, photo advertising, artistic heritage.

UDC 784:821.161.2'1

THE LIGHT PAINTING OF THE COMPOSER NESTOR NYZHANKIVSKYI

Molchko Ulyana – Assistant Professor, Musicology and Piano Department, Institute of Musical Art,
Drohobych State Pedagogical University named after Ivan Franko

The aim – to carry out a comprehensive scientific study of Nestor Nyzhankivskyi's light painting, to characterize the thematic and genre palette of photo works, to reveal the contribution of the artist's photojournalistic heritage to the Ukrainian cultural heritage.

Research methodology. Sixteen sources have been used in the article. The author of the study relies on scientific works, which covered the journalistic activities of the composer N. Nyzhankivskyi, journalistic materials from the periodicals «Svitlo y Tin (Light and Shadow)», «Nazustrich (Towards)», as well as original photographs of the artist in the Galician magazines of the early twentieth century.

Novelty. On the basis of musicological research, the activity of the composer Nestor Nyzhankivskyi as a photographer has been analyzed. The creative work in the Ukrainian Photographic Society in Lviv has been considered, in particular as an active member of the first board of this association. His participation in art events held by this organization has been highlighted. There is given the list of author's photos, which were published in the pages of Lviv magazines, namely «Svitlo y Tin (Light and Shadow)», «Nazustrich (Towards)». The thematic spectrum of N. Nyzhankivskyi's photographic works has been outlined, in which the national content is traced, which was a process of self-expression of the artist's worldview. The range of genre diversity of the artist's light painting has been researched – photo illustration, photo landscape, photo portrait, photo advertising, photo report – which have been analyzed in the context of the historical development of Ukrainian photography of the early twentieth century. It has been proved that N. Nyzhankivskyi's photographic work is first of all a bright national and highly artistic phenomenon of the beginning of the XX century, which had influenced the aesthetic tastes of the society of that time, having formed the spiritual world of the individual.

The practical significance. The article will be a good ground for researchers of artistic and aesthetic photographic heritage of artists in Galicia in the early twentieth century, as well as for culturologists and musicologists who study the creative contribution of N. Nyzhankivskyi's light painting in the formation of professional Ukrainian photography.

Key words: Nestor Nyzhankivskyi, photojournalism, photo report, photo portrait, photo advertising, artistic heritage.

Надійшла до редакції 21.04.2022 р.

УДК 7.046:780.6

ЗОБРАЖЕННЯ МУЗИЧНИХ ІНСТРУМЕНТІВ ТА МУЗИК ВОЛИНСЬКИМИ ІКОНОПИСЦЯМИ

Пазинюк Марія Василівна – здобувачка вищої освіти III (аспірантура)
рівня спеціальності 023 «Образотворче мистецтво, декоративне

мистецтво. Реставрація»,

ДВНЗ «Прикарпатський національний університет

ім. Василя Стефаника», м. Івано-Франківськ

<https://orcid.org/0000-0002-8894-0894>

DOI: <https://doi.org/10.35619/ucpmk.vi40.526>

mariapazynyk@gmail.com

Досліджено особливості зображення традиційних музичних інструментів на іконах волинського ікономалярського осередку, охарактеризовано особливості сакрального мистецтва Волині крізь призму аналізу духовної спадщини ікон даного регіону. Музичні інструменти в руках намальованих персонажів ікон характеризують, насамперед, твори народної течії українського ікономалярства, надаючи їм не лише особливого настрою, але й географічної конкретики та національної ідентичності. Виявлено, що мотиви зображення музичних інструментів у